

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**eID, kā vienots un prioritārs
līdzeklis personas elektroniskās
identitātes nodrošināšanai un
iespējamie finansēšanas risinājumi**

12.10.2016.
Edmunds Beļskis

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Esošā situācija ar eID

- eID - valsts pārziņā esošs e-identifikācijas rīks, ar kuru tiek nodrošināta iespēja saņemt publiskos pakalpojumus;
- eID izsniedz PMLP -> LVRTC saskaņā ar līgumu nodrošina e-sertifikātus.

Derīgas eID kartes ar iekļautiem sertifikātiem – 864187

Derīgas eID kartes ar aktivizētiem sertifikātiem – 213293

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas eID kartes saturs – daudzfunkcionāls

1. Vizuālie dati par karti un tās turētāju;
2. Mašīnlasāma zona ar datiem par karti un tās turētāju;
3. Bezkontakta mikroshēma;
4. Kontakta mikroshēma.

eID kartes galvenās iespējas

Kartes Funkcionalitāte	Izmantošana	Kā var izmantot lietotājs	Kā var izmantot valsts
Vizuālie dati	Personas identifikācijai klātienē	Pases aizvietotājs ceļojot	Personas identificēšanai klātienē
Mašīnlasāmā zona	Mašīnlasāmi dati par karti un turētāju	Pakalpojumu saņemšanai	Automātiska datu nolasīšana. Automātiska profila, pakalpojumu pieteikumu, līgumprojektu aizpildīšana
Bezkontakta mikroshēma (RFID)	Mašīnlasāmi dati par personu un karti (t.sk. foto, pirkstu nospiedumi)	Ceļojot	Automatizējama personas identificēšana klātienē. Klātienē pakalpojumu ātrāka sniegšana. Drošības- civīcisko kļūdu un manipulāciju izslēgšana
Kontakta mikroshēma	Satur e-identifikācijas un e-parakstīšanas sertifikātus un atslēgas	Identifikācija – elektroniska identitātes apliecināšanai pakalpojumu saņemšanai. Parakstīšana – nemaināma gribas apstiprināšana e-vidē. Abas funkcionalitātes izmantojamas arī privātos darījumos un pārrobežu publiskajos pakalpojumos	Nodrošināt plašāku valsts pakalpojumu pieejamību, piem. nodokļu, veselības un tautas nobalsošanās; Uzticama identifikācija sensitīvos pakalpojumos un procesos.
Svītrkoda daļa	n/a	n/a	n/a

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kontakta mikroshēma

Īpašība kartē

- Vizuāli redzams čips;
- Satur autentifikācijas sertifikātus;
- Satur parakstīšanās sertifikātus

-
- Iespēja pievienot papildus sertifikātus (piem. šifrēšanai).

Lietojamība ikdienā

- Piesakot pakalpojumus caur internetu:
  - Valsts un pašvaldību e-pakalpojumos (e-Veselība; e-Tieslietas; e-Nodokļi, u.c.);
  - Internetbankās.
- Parakstot datus elektroniskā vidē:
  - Privāttiesiskos darījumos;
  - Pakalpojumos ar valsts un pašvaldības iestādēm.
- Pārrobežu pakalpojumu sniegšanai un saņemšanai ES
  - E-parakstu - no 2016.g. 1.jūlija;
  - E-identitāti - no 2018.g. septembra.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Daži eiD kartes elektronisko iespēju izmantošanas piemēri

- Rindu sistēmas
  - slimnīcās, poliklīnikās, CSDD, u.c, kur pirms pienākšanas pie lodziņa cilvēks tiek identificēts

- Atvieglojumu pārvaldībai
  - piemēram, sociālā stāvokļa vai speciālu tiesību/atlaižu identifikācijai, t.sk. sabiedriskajā transportā

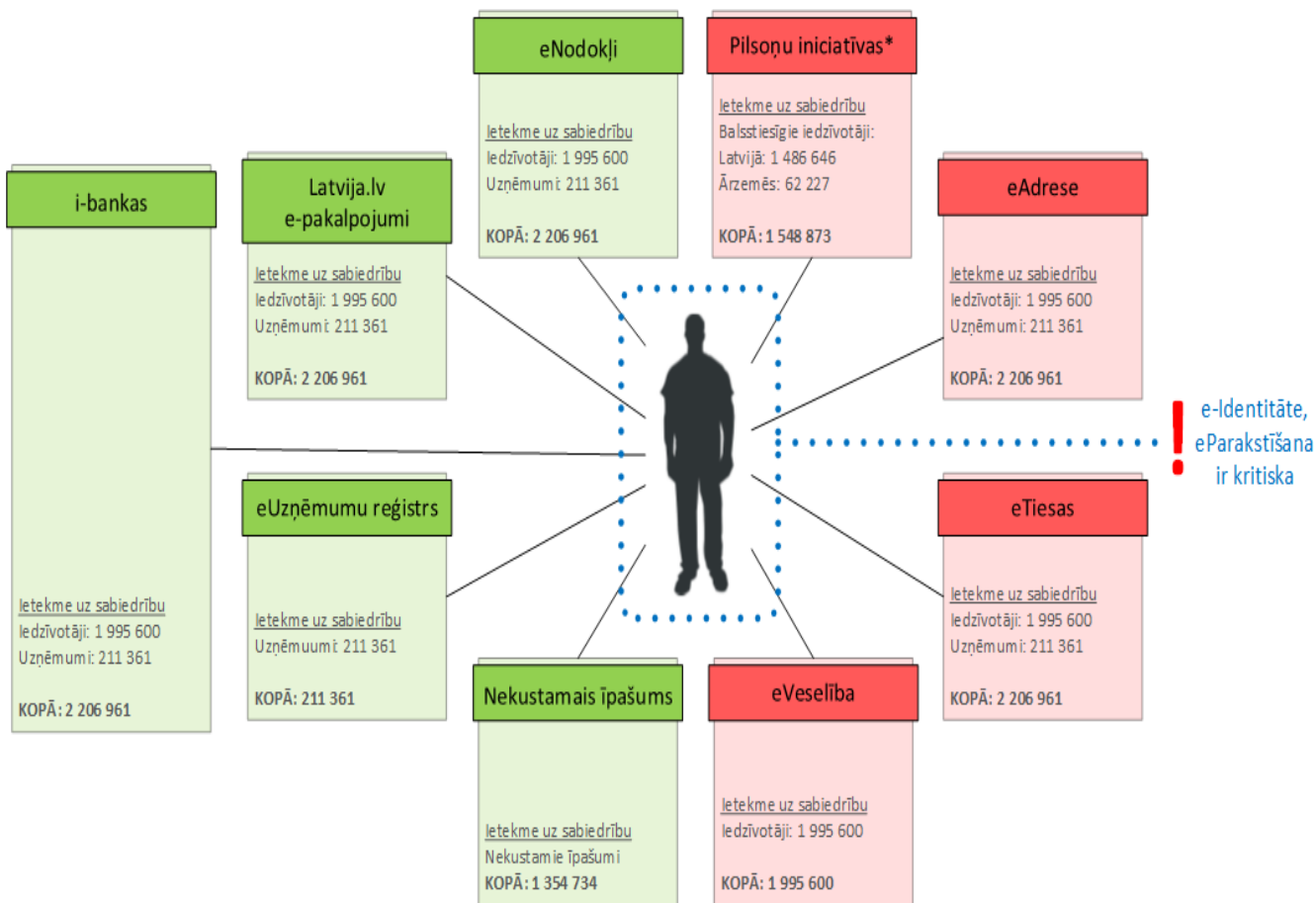

- Personas tiesību pārbaude valsts reģistros (speciālo apliecību vietā)
  - Mednieka, zvejnieka, autovadītāja, veselības pārbaudes, un citu apliecību (tiesību) esamības pārbaude uz vietas mežā vai jūrā

- E-parakstīšanas iespējas komercsektorā
  - Pavadzījumu izrakstīšana, līgumu slēgšana, komercpakalpojumu pieteikšana, u.c.

e-Identitātes un e-paraksta loma e-vides attīstībā

* - saskaņā ar likumā „Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” noteikto

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Problemātika (I)

- 1) Personai netiek nodrošināta garantēta e-identifikācijas rīka un attiecīgi - pakalpojumu pieejamība;

E-veselība:

Veselības aprūpes kvalitātes un efektivitātes uzlabošanas informācijas sistēma.

No 01.01.2017. pacientiem pieejama tikai ar eID

E-adrese:

E-adrese ir valsts pārvaldē vienots risinājums, kas tiek ieviests, lai elektroniskā vidē nodrošinātu garantētu, drošu un ērtu oficiālo saziņu starp valsts, iestādēm un iedzīvotājiem/uzņēmējiem.

No 01.06.2018. pieejama tikai ar kvalificētiem e-identifikācijas līdzekļiem (valsts garantēt var tikai par eID)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Problemātika (II)

- 2) Nepastāv vienots rīks publiskajā/privātā sektorā, lai sniegtu un saņemtu digitālos pakalpojumus;
- 3) Internetbankas – brīvprātības princips, valsts nevar nodrošināt ilgtspējīgu darbību un paļaušanos uz publisko pakalpojumu pieejamību ar attiecīgo rīku. Nav valsts izvirzītas un kontrolētas drošības prasības;
- 4) Nenoteiktība pilnvērtīgai e-ID turpmākai lietojamībai un funkcionālai attīstībai
  - Nav skaidrs finansēšanas modelis līdz ar to eID iedzīvotājiem pieejamā lietojamība.
- 5) Nav noteikts pienākums saskaņot eID kartes tehniskās un funkcionālās prasības ar iesaistītajām pusēm.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Sertifikācijas pakalpojumu finansēšanas modeļi

- 1** Visās eID viedkartēs nodrošināti parakstīšanās un autentifikācijas sertifikāti ar iekļautiem 120 bezmaksas parakstiem (esošā situācija);
- 2** Lietotājiem visās eID viedkartēs nodrošināti parakstīšanās un autentifikācijas sertifikāti, kuru izmantošanas izmaksas sedz to lietotāji;
- 3** Lietotājiem visās eID viedkartēs nodrošināti parakstīšanas un autentifikācijas sertifikāti ar neierobežotu parakstīšanās reižu skaitu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Priekšrocības un trūkumi

1 Visās eID viedkartēs nodrošināti parakstīšanās un autentifikācijas sertifikāti ar iekļautiem 120 bezmaksas parakstiem (esošā situācija).

- Netiek pilnībā izmantota eID kartes funkcionalitāte;
- Aktīvākiem e-pakalpojumu lietotājiem tiek uzlikts papildus finansiāls slogs;
- Esošajai infrastruktūrai nepietiekams finansējums (daļu no uzturēšanas LVRTC sedz no sava budžeta). Jāuztur norēķinu sistēma;
- Daļa no izmaksām tiek saņemta no lietotājiem;
- Tiek nodrošināta eID pamata infrastruktūra – eID uzticamības pakalpojums;
- Piešķirto bezmaksas paraksta reižu skaits ir pietiekams neaktīviem e-pakalpojumu lietotājiem.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Priekšrocības un trūkumi

2 Lietotājiem visās eID viedkartēs nodrošināti parakstīšanās un autentifikācijas sertifikāti, kuru izmantošanas izmaksas sedz to lietotāji;

- Sabiedrība varētu būt neieinteresēta izmantot digitālos pakalpojumus;
- eID infrastruktūras un lietojumu attīstības, uzturēšanas izmaksas pret lietotāju skaitu nesamērīgi augstas;
- Jāuztur norēķinu sistēma;
- Tiek nodrošināta eID pamata infrastruktūra – eID uzticamības pakalpojums;
- Iedzīvotājs norēķinās tikai par saņemto pakalpojumu apjomu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Priekšrocības un trūkumi

3 Lietotājiem visās eID viedkartēs nodrošināti parakstīšanas un autentifikācijas sertifikāti ar neierobežotu parakstīšanās reižu skaitu.

- eID infrastruktūras un lietojumu attīstība pilnībā tiek segta no valsts budžeta;
- Nav jāuztur norēķinu sistēma;
- Racionāli tiek izmantoti esošie ieguldījumi eID un e-paraksta infrastruktūrā;
- Komerccsektorā nav jāveido savi autentifikācijas risinājumi, var pilnībā izmantot eID;
- Paaugstinās drošība digitālajā vidē, pārejot uz augstāka līmeņa personas identifikāciju;
- Potenciāls digitālās vides attīstībai.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Tālākā rīcība

- 1) Ilgtermiņā jānodrošina pilnīga eID funkcionalitātes eID ar aktivizētiem autentifikācijas un e-paraksta sertifikātiem;
- 2) Jānodrošina ERAF finansējuma piesaiste vienota e-identifikācijas rīka attīstībai un tā ilgspējīgai darbībai, funkcionalitātei un ērtai lietojamībai;
- 3) Jāvirza valdības lēmums par eID kā obligātu identifikācijas rīku katram iedzīvotājam no 2019.gada 1.janvāra;
- 4) Jāvirza valdības lēmums par finansēšanas modeli sertifikācijas pakalpojumiem eID kartēs;
- 5) Jānosaka pienākums saskaņot eID kartes tehniskās un funkcionālās prasības ar iesaistītajām pusēm (PMLP, LVRTC un VARAM).

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

PALDIES!

Ar cieņu,
Edmunds Beļskis
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas
Valsts sekretāra vietnieks
Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jautājumos